

Konačno valja istaći da pomorski agent redovno, u koliko drukčije izričito nije ugovoreno, nastupa u ime i za račun broдача, te je on punomoćnik broдаров, pa za sve odnose iz pravnih poslova koje agent učini u broдарово ime agent ne može neposredno odgovarati drugoj ugovornoj stranci, tj. naručitelju broда.

Agent bi mogao biti naručitelju neposredno odgovoran samo u slučaju kad bi naručitelj dokazao da je nezavisno od broдача agent zlonamjerno ili grubom nemarnošću nanio štetu naručitelju broда, ili da je u toku određenih poslova agent izričito preuzeo obavezu i odgovornost za posao na sebe.

Budući da tužitelj u toku spora nije uspio dokazati da mu je šteta nastala neposrednom krivnjom tuženoga, niti da je tuženik preuzeo odgovornost osobno za bilo koju radnju u izvršenju ugovora o prijevozu brodom "Alfares", valjalo je presuditi kao u dispozitivu.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda br.IV-P-904/71
od 9.XII 1971.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Lucijan Kos, Stanko Skok

Prijevoz stvari morem - Broдарова ograničena odgovornost - Spediter - Ako je špediter izvršio obračun troškova sa svojim komitentom i predao mu isprave iz odnosnog posla, on je samim tim cedirao svoja prava, koja kao primalac - zakoniti imalac teretnice - ima prema broдарu - Za valjanost cesije nije potrebna nikakva forma - Ako je u teretnici navedena Paramount clause na visinu broдарове odgovornosti, primjenjuje se Konvencija o teretnici od 1924 - Prema toj konvenciji kao jedinica tereta smatra se koletu ili komad, i nije odlučno da li je vozarina izračunata na temelju komada, tone ili kubnog metra, ako je teret u koletima

Tužitelj je osiguratelj koji je vlasniku robe nadoknadio štetu, a tuženik je broдар. Tužitelj navodi da je broдар prevezao teret bačava niklene sačme i da je na odredištu utvrđen manjak. Tužitelj svoju legitimaciju dokazuje cesionom ispravom koju mu je dao osiguranik, vlasnik robe.

Broдар iznosi dva prigovora: pomanjkanje tužiteljeve aktivne legitimacije i ograničene odgovornosti. Što se prvog prigovora tiče navodi da je on predao robu špediteru koji je bio zakoniti imalac teretnice. Prema tome samo bi špe-

diter ili njegov cesionar bio aktivno legitimiran za ovaj tužbeni zahtjev. Osim toga on iznosi da na temelju ZOUIPB odgovara ograničeno i to najviše s iznosom od 2.000.- dinara po jedinici tereta tj. u ovom slučaju toni, jer je tako izračunata vozarina.

Sud je udovoljio tužbenom zahtjevu iz slijedećih razloga:

Ocjenjujući pitanje prigovora pomanjkanja aktivne legitimacije na tužiteljevoj strani, sud je nakon ocjene svih podnesenih dokaza našao da je tužitelj aktivno legitimiran na tužbu, te da prigovor pomanjkanja aktivne legitimacije na tužiteljevoj strani nije osnovan.

Prigovor tuženoga da tužitelj nije mogao cesijom "Jugometala" steći aktivnu legitimaciju na zahtjev naknade štete prema tuženom kao brodaru iz razloga jer su sporne teretnice bianco indosamentom po naredbi "Jugometala" prenesene na poduzeće "Transjug", koje je jedino moglo ustupiti svoja prava tužitelju, nije osnovan.

Kad špediter nakon izvršenog posla svom nalogodavcu dostavi izvještaj o izvršenom poslu zajedno sa ostalim ispravama koje se odnose na obavljeni posao samim tim špediter je izvršio i ustup - cesiju prava koja je kao ovlašten primalac robe iz teretnice stekao prema brodaru ili eventualno trećim osobama, s kojima je stupio u poslovne odnose.

Za ustup - cesiju te vrsti po nahodjenju ovog suda nije potrebna nikakva pismena isprava, već se ustup vrši, kako iz navedenog slijedi, konkludentnim činima. Obzirom na to kada je "Jugometal" ustupio tužitelju svoja prava koja slijede iz ugovora o prijevozu robe morem zbog manje predanog tereta po spornim tereticama, "Jugometal" je ustupio svoje pravo koga je stekao ustupom od strane svog prednika špeditera - "Transjuga", te je prema tome tužitelj i dokazao svoju aktivnu legitimaciju prema tuženom brodaru. Obzirom na to mora se uzeti da je isprava o ustupu koga je izvršio "Jugometal" tužitelju od 1.IX 1960.g. valjana i da je na temelju nje tužitelj legitimiran na zahtjev za naknadu štete iz ugovora o prijevozu prema tuženom brodaru "Jugoliniji".

Da je tužiteljevu predniku "Jugometalu" ustupljeno pravo primaoca robe po tereticama slijedi osim izloženoga i iz prepiske koju je prednik tužiteljev vodio sa svojim špediterom "Transjugom", i špediter prednika tužiteljeva s poduzećem "Luka" Rijeka, i s brodarovim agentom Jadranskom pomorskom agencijom u vezi s manjkom sporne robe. Iz

ove prepiske "Transjuga" sa zastupnicima tuženoga očitio slijedi da je špediter "Transjug" posebno isticao da nastupa i radi za svoga nalogodavca "Jugometal", tj. za tužiteljeva prednika.

Iz svih dopisa ovlaštenoga imaooca teretnice i primaoca robe po teretnici jasno je stavljeno do znanja brodaru, kao i stivadoru poduzeća "Luka", generalni teret, da primalac --"Transjug", radi kao punomoćnik i zastupnik svoga nalogodavca "Jugometal".

Istina je da bi prema tome stvarni primalac robe - špediter "Transjug", jedini bio legitimiran na zahtjev za naknadu štete prema brodaru, da odnosna svoja prava nije ustupio svom nalogodavcu "Jugometalu". Da je taj ustup prava izvršen slijedi osim toga i iz pisma "Transjuga" od 23.VI 1970.g. upućenog advokatu tužiteljevu u komu "Transjug" izjavljuje da je "Jugometal", dakle njegov nalogodavac, imao interes na robu, i da "Transjug" nema nikakvog interesa niti prava na robu, pa prema tome da ne može potpisati cesiju, već to može učiniti jedino "Jugometal", Beograd.

No i bez toga dopisa špediterova očitio je i jasno da su špediterova prava prema brodaru bila prenesena na nalogodavca špediterova predajom robe i dokumenata njegovom nalogodavcu, a to je bilo poduzeće "Jugometal", koje je tako stečena prava prema brodaru iz odnosnog posla prijevoza robe morem po spornim teretnicama moglo valjano prenijeti na tužitelja.

Rješavajući pitanje prigovora u pogledu ograničenja brodarove odgovornosti s jedne strane i količine štete s druge strane, valja istaći da je količina štete tj. manjak od 59 bačava medju strankama nesporan.

Za rješenje pitanja prigovora tuženoga u pogledu ograničenja odgovornosti po jedinici tereta valja istaći da za rješenje toga pitanja dolaze do primjene odredbe čl.131 ZOUIPB, u vezi s klauzulom teretnice br.1 "Paramount clause". U ocjeni pitanja koje se odredbe imaju primijeniti u pogledu ograničenja brodarove odgovornosti za nastali manjak ovaj sud smatra da se na predmetni spor imaju primijeniti odredbe Međunarodne konvencije o izjednačenju izvjesnih pravila o teretnici - Bruxelles 1924, što je jasno ugovorena odredba klauzule br.1 teretnice.

U smislu odredaba čl.4, st.5 cit. Konvencije ograničenje brodarove odgovornosti za gubitak ili oštećenje iznosi 100 Lstg. po koletu ili jedinici tereta, ukoliko krcatelj prirodu i vrijednost robe nije naznačio prije ukrcaja, i ako

je takvo očitovanje bilo uneseno u teretnicu. Budući da količina vrijednosti robe, a što je među strankama i nesporno, u teretnici nije bila označena, to bi u skladu sa cit. propisom konvencije tuženi odgovarao za nastali manjak od 59 bačava, od najvišeg iznosa 590 Lstg. Naime po nalazu ovog suda kao jedinica tereta smatra se bačva, a ne kako to tuženi ističe težinska tona. Naime za ocjenu pitanja što se ima smatrati jedinicom tereta kad se radi o pakovanoj robi nije odlučno pitanje načina obračuna vozarine, već pitanje svakoga komada odnosno koleta. Obzirom na to najviša odgovornost za manjak od 59 bačava iznosila bi prema već navedenom propisu Međunarodne konvencije 590 Lstg. Kursna protuvrijednost 590 Lstg. nesumnjivo iznosi više od utuženog iznosa od 31.801 dolar, pa je stoga stavljanje prigovora u pogledu ograničenja brodarove odgovornosti u predmetnom slučaju bespredmetno, te je stoga valjalo tužbenom zahtjevu udovoljiti u cijelosti i presuditi kao u dispozitivu.

G.B.

Bilješka.- U gornjem sporu nesumnjivo je najvažnije pitanje aktivne legitimacije tužiteljeve. Sud je zauzeo do sada kod nas neuobičajeno stajalište prema kojemu proizlazi da komisijonar samim obračunom troškova s komitentom njemu cedira i svoju tražbinu. Ne ulazeći na ovom mjestu u analizu ispravnosti ovoga stajališta ograničavamo se samo napomenom da ono može biti veoma dalekosežno jer se ne ograničava samo na špeditera i da može imati nesagledanih posljedica.

B.J.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda br.XII-P-83/70-50
od 7.IV 1972.

Vijeće: Lida Horvat, prof.dr Branko Jakaša, prof.dr Vladislav Brajković

Tjelesna povreda kupaca u moru prouzrokovana brodskim vijikom - Naknada štete - Aktivna legitimacija organizacija socijalnog osiguranja prema osobi odgovornoj za tjelesnu povredu - Na brodove organa unutrašnjih poslova ne odnosi se zabrana plovidbe u određenim područjima - Unatoč tome ti su brodovi odgovorni ako su na tom području skrivili štetu pa moraju ploviti posebnom pažnjom - Kad brod plovi blizu mjesta na kojem se nalaze kupaci, mora pretpostavljati da će se koji kupac plivajući udaljiti od obale i u